

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Leszek Matuszewski

Sędziowie: SSO Ewa Taberska

SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Protokolant: apl. adw. Paulina Śmigielska

przy udziale A. D. Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu oraz st. rew. P. L. z (...) Skarbowego w P.

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r.

sprawy **J. D.** oskarżonego z art. 54 § 2 i § 1 kks

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 6 marca 2017 r. sygn. akt II K 13/17

1. Na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks prostuje oczywistą omyłkę pisarską powstałą w opisie czynu zarzucanego oskarżonemu poprzez dodanie po zapisie „niezarejestrowanego wcześniej na terytorium” słowa „kraju”.
2. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
3. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 zł i wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 400 zł.

H. B. L. E. T.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Pile, wyrokiem z dnia 6 marca 2017 r. wydanym w postępowaniu o sygn. akt II K 13/17, uznał **oskarżonego J. D.** za winnego popełnienia przestępstwa z art. 54 § 2 i § 1 kks i za to na podstawie art. 54 § 2 kks wymierzył mu karę grzywny w wysokości 40 stawek dziennych, przyjmując wysokość stawki dziennej na kwotę 100 złotych. W kolejnym punkcie Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości 470 złotych (k. 189).

Apelację od powyższego wyroku w ustawowym terminie wniósł obrońca oskarżonego zaskarżając powyższy wyrok w całości. Skarżący wydanemu orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego, naruszenie przepisów postępowania oraz rażącą niewspółmierność orzeczonej kary.

W związku z tym, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od stawianego mu zarzutu, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (k. 200-203).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

W związku z tym, iż zgłoszone zarzuty odwoławcze zostały przez apelującego niewłaściwie zakwalifikowane i uszeregowane, Sąd Okręgowy zdecydował aby ustosunkować się do tychże zarzutów w innej kolejności dokonując jednocześnie ich odpowiedniej klasyfikacji w aspekcie art. 438 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks. W pierwszej kolejności należało zatem odnieść się do zgłoszonego przez obrońcę zarzutu obrazy prawa procesowego (art. 7 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks), która mogła mieć wpływ na treść wydanego przez Sąd I instancji wyroku albowiem od zachowania norm postępowania w dużej mierze zależy następnie trafność ustaleń faktycznych czynionych w sprawie przez organ orzekający.

Następnie Sąd II instancji zajmie się zgłoszonym w apelacji zarzutem naruszenia prawa materialnego – art. 54 § 1 i 2 kks oraz art. 10 § 1 kks, który stanowi w istocie zarzut błędów w ustaleniach faktycznych (i jako takie zostaną rozpatrzone przez Sąd odwoławczy), gdyż odnoszą się do uznania przez Sąd Rejonowy posiadania przez oskarżonego świadomości związanej z ciężącym na nim obowiązkiem podatkowym, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, że J. D. popełnił zarzucone mu przestępstwo umyślnie z zamiarem bezpośrednim. Dokonując opisaną powyżej zmiany zaszeregowania zarzutów podniesionych przez obrońcę oskarżonego, Sąd II instancji miał na uwadze ukształtowany w judykaturze pogląd, zgodnie z którym zarzut obrazy prawa materialnego może być podniesiony wyłącznie w sytuacji, gdy do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego zastosowano niewłaściwy przepis prawa materialnego lub gdy nie zastosowano danego przepisu w sytuacji wymagającej jego zastosowania. Nie można natomiast mówić o naruszeniu prawa materialnego, gdy wadliwość zaskarżonego orzeczenia jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów prawa procesowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2017 r., IV KK 430/16, Legalis nr 1576697; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2017 r., V KK 404/16, Legalis nr 1587132).

W ostatnim rzędzie Sąd odwoławczy odniesie się do zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary, co poprzedzą rozważania odnośnie podniesionego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie przyjęcia przez Sąd Rejonowy za okoliczność obciążającą uprzedniej karalności J. D..

Zanim jednak Sąd Okręgowy przejdzie do analizy zaskarżonego wyroku i wywiedzionej apelacji, uważa za stosowne przypomnieć, że wniesienie środka odwoławczego, niezależnie od jego granic i zakresu, każdorazowo obliguje Sąd odwoławczy do zbadania ewentualności wystąpienia uchybień, o jakich mowa w art. 439 kpk i art. 440 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie stwierdził wskazanych w tych przepisach uchybień, a zarzutów co do ich występowania nie formułował również obrońca oskarżonego.

Odnośnie zaś zgłoszonego zarzutu obrazy prawa procesowego Sąd II instancji nie podzielił stanowiska apelującego, że podczas rozpoznawania sprawy przez Sąd I instancji doszło do naruszenia art. 7 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks, gdyż analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że sposób procedowania tego organu orzekającego był prawidłowy. W szczególności wyprowadzona przezeń ocena materiału dowodowego nie wykroczyła poza ramy swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 7 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks. Była ona bowiem bezstronna i nie wykazywała błędów logicznych. Wszystkie te okoliczności świadczyły o rzetelnej pracy Sądu I instancji w celu realizacji zasady prawdy materialnej wynikającej z art. 2 § 2 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks, która stanowi, że podstawę wszelkich rozstrzygnięć powinny stanowić prawdziwe ustalenia faktyczne.

Sąd Okręgowy nie uznał trafności zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych podniesionego przez obrońcę oskarżonego, zgodnie z którym Sąd I instancji niezasadnie przyjął, że J. D. miał świadomość ciężącego na nim obowiązku podatkowego, a mimo tego nie zgłosił przedmiotu opodatkowania, co skutkowało stwierdzeniem umyślności jego działania z zamiarem bezpośrednim popełnienia zarzuconego mu czynu. Całokształt ujawnionych okoliczności sprawy, postrzeganych w kontekście wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadzi bowiem do wniosku, że oskarżony działał, jak słusznie ustalił Sąd Rejonowy, umyślnie z zamiarem bezpośrednim.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że przestępstwo z art. 54 § 1 i 2 kks może być popełnione wyłącznie umyślnie i tylko z zamiarem bezpośrednim. Natomiast o zachowaniu umyślnym można mówić jedynie w sytuacji, w której sprawca obejmował swoją świadomością wszystkie istotne elementy czynu, wszystkie jego podstawowe znamiona, nadto o

tym, że sprawca obejmuje czyn swój świadomością, a zatem i umyślnością, świadczy jego zamiar. Dla umyślnego popełnienia czynu zabronionego niezbędne jest, by sprawca nie pozostawał w błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię strony przedmiotowej czynu zabronionego (red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz, rok 2017, Legalis). Zgodnie z formułą kodeksową z art. 4 § 2 kks zamiar bezpośredni polega na tym, że sprawca chce popełnić czyn zabroniony, czyli zamierza swoim zachowaniem zrealizować ustawowe znamiona czynu zabronionego. Istotnym jest, że „umyślność zachowania się sprawcy, odnosząca się także do przestępstw i wykroczeń z zakresu obowiązków podatkowych, nie może być wywodzona z samego faktu zaistnienia znamion strony przedmiotowej danego czynu skarbowego. Nie można jej domniemywać, lecz należy ją udowodnić, choćby na podstawie dowodów pośrednich, w drodze logicznego rozumowania z całokształtu zebranego materiału dowodowego.” (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2002 r., V KKN 426/00, Legalis nr 54754).

Jak wynika z analizy akt sprawy, samochód A. (...), co do którego J. D. nie złożył deklaracji dotyczącej podatku akcyzowego i nie uiszczył tego podatku, nie był pierwszym pojazdem sprowadzonym przez oskarżonego spoza granic Polski, o czym wspomina również obrońca oskarżonego w apelacji. J. D. sprowadzał za granicę zarówno samochody osobowe, jak i ciężarowe. W związku z powyższym oskarżony w latach 2004-2006 składał już deklaracje dotyczące podatku akcyzowego. W ocenie Sądu odwoławczego, aprobującej stanowisko Sądu I instancji, oskarżony miał pełną świadomość, że zgodnie z treścią ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 43 z późn. zm.) jedynie nabycie wewnątrzwspólnotowe samochodu osobowego powoduje powstanie obowiązku podatkowego, co nie ma miejsca w przypadku nabycia pojazdu ciężarowego. Ponadto szereg czynności jakie podjął oskarżony po dokonaniu zakupu samochodu marki A. (...) w Niemczech wskazuje, że celowo dokonał on w pojeździe pewnych modyfikacji o charakterze tymczasowym w celu zakwalifikowania go jako samochód ciężarowy, aby w ten sposób uniknąć konieczności uiszczenia podatku akcyzowego. Nie ulega żadnej wątpliwości, że pojazd marki A. (...) o numerze VIN: (...) został wyprodukowany jako samochód osobowy z 5 miejscami siedzącymi, gdyż wynika to wprost z informacji przekazanych przez przedstawicieli firmy (...) (k. 76). Również jako samochód osobowy został on sprzedany oskarżonemu w N. przez T. E. – właściciela firmy (...) (k. 138-138v, k. 145-146). J. D. po zakupieniu samochodu, jeszcze tego samego dnia, udał się do H., gdzie dokonano modyfikacji pojazdu o charakterze tymczasowym, która pozwoliła na przekwalifikowanie pojazdu na ciężarowy (k. 11-13). Następnie w dniu 29 listopada 2010 roku (5 dni po zakupieniu samochodu) oskarżony udał się do (...) w M., w której dokonano dwóch, następujących po sobie, badań technicznych pojazdu (k. 9v-10). W pierwszym badaniu wskazano, iż pojazd marki A. (...) jest samochodem ciężarowym, w którym znajdują się 2 miejsca siedzące, natomiast z zaświadczenia z drugiego badania technicznego wynika, że dokonano modyfikacji pojazdu (montaż kanapy 3-osobowej z pasami bezpieczeństwa i zagłówkami, przesunięcie przegrody oddzielającej przedział pasażerki od ładunkowego za tylny rząd siedzeń), która spowodowała, że liczba miejsc siedzących została zwiększona do 5, natomiast kwalifikacja pojazdu jako ciężarowy pozostała bez zmian. Na podstawie tak przygotowanych dokumentów samochód marki A. (...) został zarejestrowany przez Starostwo Powiatowe w W. jako ciężarowy. Taka kolejność zdarzeń związana z zakupionym na terenie Niemiec samochodem zainicjowana bez wątplenia przez J. D. nie pozostawia wątpliwości o ukształtowaniu strony podmiotowej popełnionego przestępstwa karnoskarbowego. Obrońca oskarżonego podnosił, że samochód marki A. (...) został sprowadzony na teren Polski jako pojazd ciężarowy, a oskarżony udając się do Starostwa Powiatowego w W. uzyskał od urzędnika informację, że samochody ciężarowe nie podlegają podatkowi akcyzowemu. Przywoływanie tych okoliczności w ocenie Sądu II instancji miało wyłącznie na celu urzeczywistnienie braku świadomości oskarżonego odnośnie ciężącego na nim obowiązku podatkowego w podatku akcyzowym. Jednakże twierdzenia te nie znajdują poparcia w żadnych innych dowodach. Jak już wskazano powyżej, to sam J. D. po zakupieniu samochodu A. (...) jako samochodu osobowego podjął szereg czynności mających na celu zmianę charakteru pojazdu na ciężarowy, czym dążył do uniknięcia konieczności uiszczenia podatku akcyzowego. Znamiennym jest, że oskarżony w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprowadzał już uprzednio samochody, składając deklaracje podatkowe i opłacając podatek akcyzowy od samochodów osobowych, a wstrzymując się od jego zapłacenia w przypadku sprowadzenia samochodu ciężarowego marki M. (...). Doskonale zatem zdawał sobie sprawę w jakim wypadku należy podatek uiszczyć, a kiedy czynić tego nie trzeba.

Co warte również podkreślenia, znamionnym jest, że w niniejszym procesie oskarżony składając wyjaśnienia ani słowem nie odniósł się do zleconych przeróbek w nowo zakupionym, luksusowym aucie, nie tłumaczył ich w żaden racjonalny sposób. Oczywiście miał takie prawo, tym niemniej sąd orzekający mógł ocenić taką postawę procesową oskarżonego. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie: „Jednym z uprawnień oskarżonego składającym się na całokształt jego prawa do obrony jest prawo do milczenia. Nie oznacza to jednak, że sposób takiej, a nie innej obrony, pozostaje bez wpływu na intelektualny proces myślowy, jakim jest ocena dowodów. Prawo oskarżonego do milczenia jest powszechnie akceptowalną we współczesnych systemach prawnych regułą ustanowioną ze względów humanitarnych, ale nie może być to równoznaczne ze stwierdzeniem że realizacja tego prawa uniemożliwia sędziemu dokonanie wewnętrznej oceny przyczyn określonej postawy procesowej podsądnego w kontekście wszystkich zgromadzonych dowodów.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku - II Wydział Karny z dnia 20 grudnia 2011 r. II Aka 238/11, KZS 2012 nr 3, poz. 55, OSAB 2011 nr 4, Legalis Numer 484671).

Reasumując, Sąd odwoławczy uznał podnoszone przez obrońcę oskarżonego zarzuty w zakresie braku świadomości oskarżonego odnośnie ciężącego na nim obowiązku podatkowego w zakresie podatku akcyzowego, czy też pozostawianiu w błędzie co do znamion przestępstwa z art. 54 § 1 i 2 kks za gołosłowną, niczym nie podpartą, polemikę z treścią słusznie wydanego orzeczenia opartego na prawidłowych ustaleniach faktycznych.

Jedynym zarzutem apelacji, który Sąd odwoławczy uznał za trafny była kwestia błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na przyjęciu przez Sąd I instancji jako okoliczności obciążającej mającej wpływ na wymiar kary uprzedniej karalności oskarżonego za przestępstwo karnoskarbowe. Sąd odwoławczy poprzez analizę przedłożonych przez obrońcę oskarżonego pism z Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego oraz uzyskanego odpisu wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 1 marca 2016 r., sygn. akt II K 849/15, ustalił, że zgodnie z twierdzeniem obrony, wyrok Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 1 marca 2016 r., w którym Sąd udzielił oskarżonemu J. D. zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności bezzasadnie został wpisany do Krajowego Rejestru Karnego, gdyż zgodnie z art. 18 § 2 kks wyrok takiej treści nie podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Karnego. Aktualnie wpis ten został usunięty (k. 205). W konsekwencji Sąd wyższej instancji zaaprobował stanowisko apelującego o niezasadnym przyjęciu przez Sąd I instancji tego skazania jako okoliczność obciążającą.

Niemniej jednak, pomimo błędu Sądu Rejonowego opisanego powyżej, nie sposób zgodzić się z zarzutem apelacji o rażącej niewspółmierności kary wymierzonej oskarżonemu za popełnione przez niego przestępstwo.

Przypomnienia w tym miejscu wymaga, że zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić wówczas „gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (vide: wyrok SN z 11 kwietnia 1985r. V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę ocen co do jej wymiaru, ale różnice tak zasadniczej natury, że karą dotychczas wymierzoną nazwać można by niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (vide: wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, OSNKW 1995/5-6/33).

J. D. dopuszczając się popełnienia przestępstwa z art. 54 § 1 i 2 kks naraził na uszczuplenie należność publicznoprawną w dość znaczącej wysokości (35 211,00 złotych). Sposób popełnienia przez oskarżonego przestępstwa świadczy o jego negatywnym psychicznym stosunku do obowiązku uiszczania podatku akcyzowego i jednocześnie godzi w interesy wszystkich obywateli.

Mając na uwadze powyższe, Sąd odwoławczy uznał, że określona przez Sąd Rejonowy ilość stawek dziennych grzywny w liczbie 40 stawek, będzie adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, stopnia jego zawinienia oraz uwzględni cele zapobiegawcze i wychowawcze kary. Wymiar kary grzywny orzeczonej wobec J. D. ocenić należy jako oscylujący w dolnych granicach ustawowego wymiaru kary za przestępstwo z art. 54 § 2 kks i w żadnej mierze nie można uznać go za nadmiernie surowy. Natomiast wymiar kary grzywny w wymiarze niższym aniżeli oznaczony w wyroku z dnia 6 marca 2017 r. bez wątpienia raziloby łagodnością wobec okoliczności popełnienia przestępstwa, w tym wysokości narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej.

Orzeczona przez Sąd Rejonowy wysokość stawki dziennej grzywny uwzględnia wszystkie uwarunkowania, które Sąd I instancji winien był wziąć pod uwagę przy jej ustalaniu zgodnie z treścią art. 23 § 3 kks, nadto wysokość przyjętej stawki dziennej mieści się w granicach wyznaczonych przez przepis art. 23 § 3 kks. Sąd odwoławczy nie widział żadnych podstaw aby wysokość stawki dziennej ustaloną w wyroku uznać za rażąco niewspółmierną, a również obrońca oskarżonego nie podnosił w apelacji żadnych zarzutów odnoszących się bezpośrednio do tej kwestii.

Sąd odwoławczy na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks dokonał jednak sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej zaskarżonego wyroku powstałej w opisie czynu zarzucanego oskarżonemu poprzez dodanie po zapisie „niezarejestrowanego na terytorium” słowa „kraju”. Sąd I instancji redagując treść wyroku z dnia 6 marca 2017 r. omyłkowo, niezgodnie z treścią aktu oskarżenia, opisał czyn zarzucony oskarżonemu. Sąd II instancji dostrzegając tę omyłkę zobowiązany był ją sprostować, co uczynił w pkt 1 swego orzeczenia.

W konsekwencji zbadania wszystkich zarzutów podniesionych przez obrońcę oskarżonego i uznaniu ich bezzasadności oraz nie stwierdziwszy bezwzględnych przyczyn odwoławczych w zaskarżonym orzeczeniu, Sąd II instancji utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (pkt 2).

W pkt 3 orzeczono zaś o kosztach postępowania odwoławczego. Na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów procesu za postępowanie odwoławcze. W ich skład wchodzi ryczałt za doręczenia w kwocie 20 złotych orzeczony na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 663) i opłata za II instancję w kwocie 400 złotych, której podstawę prawną stanowią art. 21 pkt 1 w zw. z art. 8 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.).

H. B. L. E. T.